

Trans Adriatic Pipeline

Περιεχόμενα

Τι είναι ο TAP;	2	Γιατί προσφέρει ο αγωγός TAP την καλύτερη λύση;	19
Γιατί ο αγωγός TAP είναι ζωτικής σημασίας για το ενεργειακό μέλλον της Ευρώπης;	5	Ποιες είναι οι δεσμεύσεις μας για την ασφάλεια και την υπεύθυνη λειτουργία του αγωγού;	20
Ποιο θα είναι το όφελος για την Ευρώπη;	7	Ποια θα είναι η σημασία του αγωγού TAP για τις ενεργειακές αγορές της Νοτιοανατολικής Ευρώπης;	24
Ποια είναι η στρατηγική μας;	10	Ποιο είναι το επόμενο βήμα;	26
Ποια είναι η προσέγγισή μας;	12		
Ποια τα οφέλη για τις χώρες από τις οποίες θα διέρχεται ο αγωγός TAP;	15		

Ο Αδριατικός αγωγός φυσικού αερίου (Trans Adriatic Pipeline - TAP) θα διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης ενεργειακής διαφοροποίησης και στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της Ευρώπης. Ο προτεινόμενος αγωγός θα συνδέσει τη Δυτική και τη Νοτιοανατολική Ευρώπη με τις νέες πηγές αερίου που βρίσκονται σε αφθονία στη λεκάνη της Κασπίας και την ευρύτερη περιοχή. Θα δημιουργήσει νέες ευκαιρίες ανάπτυξης κατά μήκος του Νοτίου Διαδρόμου Φυσικού Αερίου και σε όλη την Ευρώπη, και θα συμβάλει με οικονομικό και βιώσιμο τρόπο στην ικανοποίηση των συνεχώς αυξανόμενων ενεργειακών απαιτήσεων της περιοχής.

Τι είναι ο TAP;

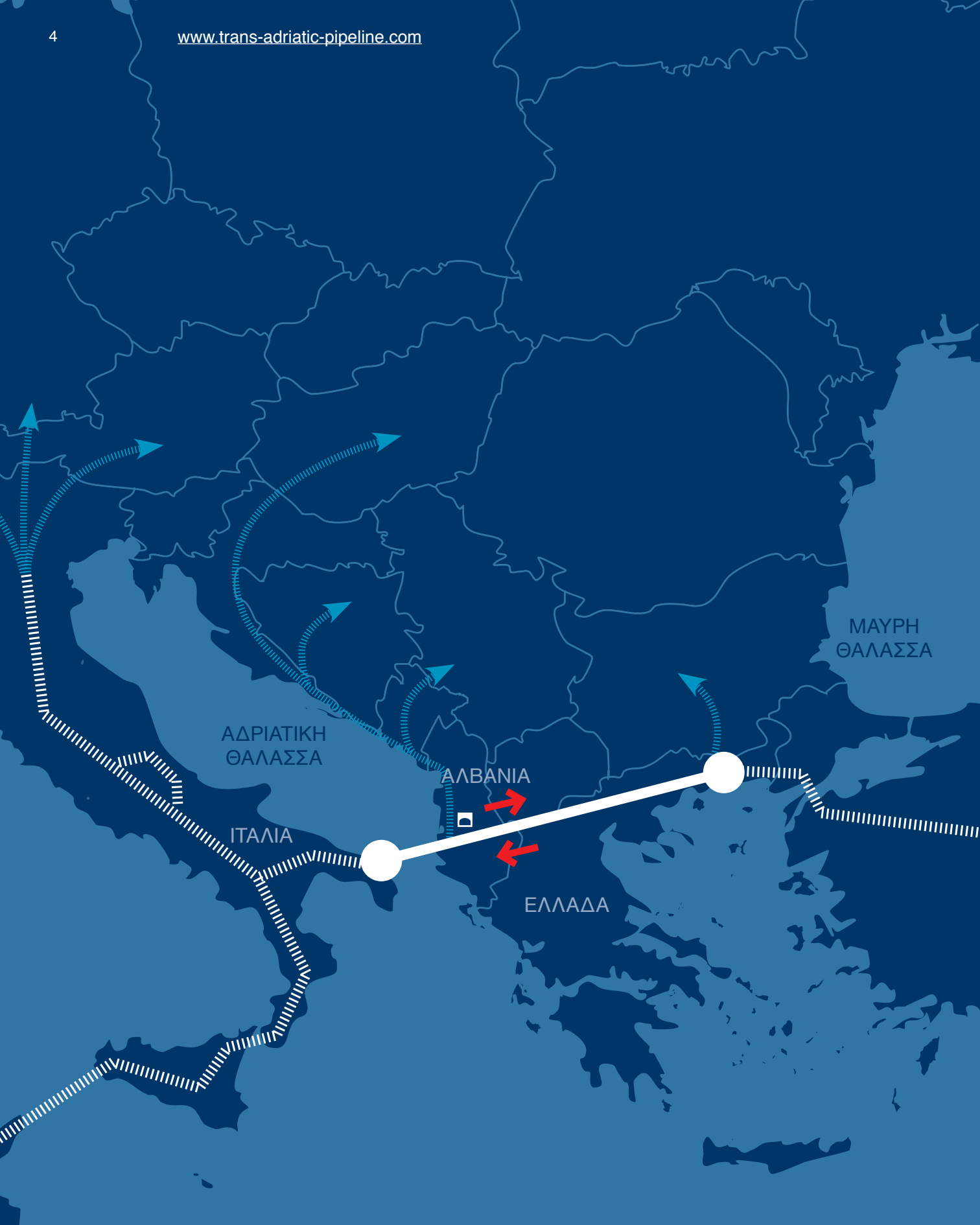
Ο αγωγός TAP θα ξεκινήσει από την Ελλάδα, θα διασχίσει την Αλβανία και την Αδριατική Θάλασσα και θα καταλήξει στις ακτές της νότιας Ιταλίας. Η διασύνδεση του αγωγού με τα υφιστάμενα δίκτυα, τα οποία θα αναβαθμιστούν, αποτελεί την πιο άμεση και οικονομική διαδρομή σύνδεσης του κοιτάσματος Shah Deniz στο Αζερμπαϊτζάν με τις ευρωπαϊκές αγορές. Με μεταφορική ικανότητα 10 δισ. κυβικών μέτρων ετησίως, και δυνατότητα επέκτασης έως τα 20 δισ. κυβικά μέτρα το χρόνο εάν χρειαστεί, η Ευρώπη θα μπορεί να τροφοδοτείται με φυσικό αέριο από τον αγωγό από το 2017.

Θεμέλιος λίθος η εμπειρία μας

Το επιχειρηματικό μοντέλο του αγωγού TAP βασίζεται στην προσφορά της οικονομικότερης λύσης για το Νότιο Διάδρομο Φυσικού Αερίου και έχει αναπτυχθεί έτσι ώστε να ικανοποιεί τα κριτήρια που έχουν τεθεί από την κοινοπραξία εκμετάλλευσης του κοιτάσματος Shah Deniz. Βασίζεται αποκλειστικά σε ιδιωτικά κεφάλαια και διαθέτει αποτελεσματικό σχεδιασμό που θα προσφέρει ιδιαίτερα ανταγωνιστικά τέλη μεταφοράς, υπό την προϋπόθεση ότι τα ανταγωνιστικά έργα δεν θα επιδοτηθούν από κρατικούς πόρους.

Ο αγωγός TAP είναι προϊόν κορυφαίου επιπέδου τεχνογνωσίας, εμπειρίας υποδομών και διαχείρισης πόρων. Οι μέτοχοί μας κατέχουν ηγετικές θέσεις παγκοσμίως στην ανάπτυξη τόσο υποθαλάσσιων όσο και χερσαίων αγωγών. Χάρη σε αυτή μας την εξειδίκευση είμαστε σε θέση να παραδώσουμε το έργο εγκαίρως και σύμφωνα με τις προδιαγραφές καθώς και σύμφωνα με τα υψηλότερα διεθνή πρότυπα που έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD) και άλλα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Το ολοκληρωμένο πλέον έργο θα αποτελεί σημαντική προσθήκη στρατηγικής σημασίας στην υποδομή φυσικού αερίου της Ευρώπης. Εκτός από τα ουσιώδη οφέλη που θα αποφέρει στις χώρες από τις οποίες θα διέλθει, έχει επίσης τη δυνατότητα να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση του εφοδιασμού με φυσικό αέριο και άλλων περιοχών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Γιατί ο αγωγός TAP είναι ζωτικής σημασίας για το ενεργειακό μέλλον της Ευρώπης;

Αποτελεί πλέον γενική παραδοχή – από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή έως τις εταιρικές αίθουσες συνεδριάσεων – ότι η Ευρώπη χρειάζεται νέες πηγές φυσικού αερίου προκειμένου να ανταποκριθεί στην αυξανόμενη ζήτηση, αλλά και να ενισχύσει την οικονομική της ανάπτυξη. Πάνω απ' όλα, η Ευρώπη χρειάζεται διαφοροποιημένες πηγές φυσικού αερίου που θα ενισχύσουν την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της και ο αγωγός TAP μπορεί να το πετύχει αυτό με μηδενικό κόστος για τον Ευρωπαϊό φορολογούμενο.

ΚΑΣΠΙΑ ΘΑΛΑΣΣΑ

ΑΖΕΡΜΠΑΪΤΖΑΝ

SD II

ΤΟΥΡΚΙΑ

Υπόμνημα

- Υφιστάμενος αγωγός
- Προτεινόμενος αγωγός TAP
- Δυνατότητα παροχής φυσικού αερίου στη ΝΑ και ευρύτερη Ευρώπη
- Εγκαταστάσεις αποθήκευσης στην Αλβανία
- Φυσική αντίστροφη ροή

Δέσμη μέτρων
για την αντιμετώπιση
της κλιματικής
αλλαγής έως το 2020.
Ο αγωγός TAP είναι
σε πλήρη συμφωνία
με τις πολιτικές
της ΕΕ και το
υφιστάμενο
πλαίσιο

«Η ενεργειακή
υποδομή της
Ευρώπης είναι το
κεντρικό νευρικό
σύστημα της
οικονομίας μας»

Η Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφορικά με τις Προτεραιότητες για την Ενεργειακή Υποδομή για το 2020 και Μετέπειτα ξεκινά με την εξής δήλωση: «Η ενεργειακή υποδομή της Ευρώπης είναι το κεντρικό νευρικό σύστημα της οικονομίας μας». Παρά το πρόσφατο «πλεόνασμα φυσικού αερίου» στην περιοχή, για το οποίο έκανε λόγο η Διεθνής Υπηρεσία Ενέργειας (IEA), η μακροπρόθεσμη προοπτική παρουσιάζει περισσότερο ευνοϊκή σε ό,τι αφορά στις εισαγωγές φυσικού αερίου. Η εγχώρια παραγωγή αναμένεται να μειωθεί καθώς θα αυξάνεται η παγκόσμια ζήτηση για φυσικό αέριο που θα μεταφέρεται από αγωγούς και εγκαταστάσεις υγροποιημένου φυσικού αερίου.

Παράλληλα, είναι φανερό ότι οι φιλόδοξοι στόχοι της ΕΕ για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής δεν θα επιτευχθούν εάν βασιστούν αποκλειστικά σε μέτρα ενεργειακής απόδοσης και στην ανανεώσιμη ενέργεια. Επομένως, η ανάγκη να περάσουμε από πηγές υψηλής έντασης άνθρακα στο καθαρότερο από όλα τα ορυκτά καύσιμα, δηλαδή στο φυσικό αέριο, είναι κρίσιμης σημασίας.

Το αέριο από αργιλικό σχιστόλιθο δεν πρόκειται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην Ευρώπη στο προβλεπόμενο μέλλον. Η μόνη διέξοδος για την επίτευξη ασφαλούς και διαφοροποιημένου εφοδιασμού είναι η μεταφορά φυσικού αερίου μέσω αγωγών, κατ' αρχάς από την περιοχή της Κασπίας, και στη συνέχεια από ακόμα πιο απομακρυσμένες περιοχές, όπως η Μέση Ανατολή.

Το πλαίσιο πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης Αναγνωρίζοντας αυτή την ανάγκη, η ΕΕ έχει θεσπίσει σημαντικές πολιτικές προκειμένου να κινητοποιήσει τις κυβερνήσεις και τον επιχειρηματικό τομέα. Σε αυτές τις πολιτικές συγκαταλέγονται: η Δέσμη Μέτρων για την Αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής έως το 2020, το Τρίτο Κοινοτικό Πακέτο για την Εσωτερική Αγορά Ενέργειας, ο Κανονισμός για την Ασφάλεια του Εφοδιασμού και πλέον δέσμες ανακοινώσεων για Κοινή Ευρωπαϊκή Ενεργειακή Στρατηγική (παρουσιάστηκαν τη 10η Νοεμβρίου 2010) και για την Ενεργειακή Υποδομή (παρουσιάστηκαν τη 17η Νοεμβρίου 2010).

Ο αγωγός TAP πληροί τις προϋποθέσεις του πλαισίου που θεσπίστηκε από αυτές τις πολιτικές και διαδραματίζει ενεργό ρόλο στη σχετική επιχειρηματική υποδομή που τις πλαισιώνει. Εκτός από την υποστήριξη που προσφέρουμε στην τρέχουσα κατεύθυνση που ακολουθούν οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε θέματα ενεργειακής υποδομής και εφοδιασμού, δεσμευόμαστε να πράξουμε ό,τι είναι αναγκαίο για να εφαρμόσουμε τις πολιτικές αυτές με γνώμονα θεμιτές εμπορικές πρακτικές σε πλήρη συμφωνία με τις θεμελιώδεις ελευθερίες που διέπουν την αγορά της ΕΕ.

01

02

01
Η έδρα του TAP στην πόλη Baar της Ελβετίας.

02
Συνάντηση με εταίρους στα Τίρανα, 2011.

Οι μέτοχοι του TAP κατέχουν ηγετικές θέσεις παγκοσμίως στον τομέα των κατασκευών, έχοντας αναπτύξει χερσαίους και υποθαλάσσιους αγωγούς μήκους άνω των 20.000 χλμ. ανά τον κόσμο

Η συνολική χρηματιστηριακή αξία των μετόχων του TAP και εισηγμένων εταιρειών EGL, Statoil και E.ON Ruhrgas – από τις πιο έμπειρες εταιρείες παγκοσμίως στον τομέα του φυσικού αερίου – ανέρχεται σε περισσότερα από 100 δισ. Ευρώ

Ποια είναι η στρατηγική μας;

Πυρήνα της στρατηγικής για τον TAP αποτελεί η πεποίθησή μας ότι το άνοιγμα του Νοτίου Διαδρόμου Φυσικού Αερίου απαιτεί έναν αγωγό ο οποίος αρχικά ευθυγραμμίζεται με τη ρεαλιστικά μοναδική ποσότητα φυσικού αερίου που είναι διαθέσιμη: 10 δισ. κυβικά μέτρα από τη δεύτερη φάση ανάπτυξης του κοιτάσματος Shah Deniz στο Αζερμπαϊτζάν. Εκτός από την ικανοποίηση αυτού του αρχικού δυναμικού μεταφοράς, ο αγωγός TAP έχει σχεδιαστεί με πρόβλεψη για επέκταση της μεταφορικής ικανότητάς του έως τα 20 δισ. κυβικά μέτρα, αποκρινόμενος στις επιπλέον ποσότητες φυσικού αερίου που θα διοχετεύονται από άλλες πηγές στο μέλλον.

Εστιάζοντας στο σύνολο των εταίρων

Όλοι οι μέτοχοι του TAP – οι εταιρείες EGL, Statoil και E.ON Ruhrgas – διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ευρωπαϊκή ενεργειακή αγορά. Έχουν συνεργαστεί για την ανάλυση των εξελισσόμενων απαιτήσεων του πλαισίου ενεργειακής πολιτικής και για την ανάπτυξη της στρατηγικής του TAP με στόχο να ικανοποιήσουν τις ανάγκες και τις προσδοκίες όσο το δυνατόν περισσότερων εταίρων.

Προς τον σκοπό αυτό, οι βασικές μας επιδιώξεις είναι:

.....
 Να καταστήσουμε η εμπορικά προτιμώμενη επιλογή μεταφοράς φυσικού αερίου για τους προμηθευτές στην περιοχή της Κασπίας που θέλουν να πουλήσουν το φυσικό τους αέριο στην Ευρώπη

.....
 Να παρέχουμε στους Ευρωπαίους αγοραστές φυσικού αερίου την πιο αποδοτική οικονομικά λύση μεταφοράς αερίου από την περιοχή της Κασπίας

.....
 Να αποτελέσουμε το έργο που θα ικανοποιεί με τον καλύτερο τρόπο τους στόχους ενεργειακής πολιτικής της ΕΕ, χωρίς να επιβαρύνονται τα δημόσια οικονομικά των κρατών-μελών

.....
 Να αποτελέσουμε το θεμέλιο λίθο ενός πολύ μεγαλύτερου δικτύου εφοδιασμού της Ευρώπης από την περιοχή της Κασπίας και της Μέσης Ανατολής

.....
 Να δημιουργήσουμε οικονομικές ευκαιρίες στις χώρες από τις οποίες διέρχεται ο αγωγός TAP

Συνδετικός κρίκος

Ο αγωγός TAP αποτελεί τον απαιτούμενο κρίκο που θα συνδέσει με τον πιο αποδοτικό και οικονομικό τρόπο δύο υφιστάμενα συστήματα στην Ιταλία και την Ελλάδα στο πλαίσιο του Νοτίου Διαδρόμου Φυσικού Αερίου.

Ο αγωγός του Νοτίου Καυκάσου (South Caucasus Pipeline) που ολοκληρώθηκε το 2007, βρίσκεται ήδη σε λειτουργία μεταφέροντας 8,8 δισ. κυβικά μέτρα ετησίως από το Μπακού του Αζερμπαϊτζάν στο Ερζερούμ της Τουρκίας. Το αέριο μεταφέρεται στη συνέχεια μέσω του τουρκικού συστήματος φυσικού αερίου (BOTAS).

Ο αγωγός TAP θα γεφυρώσει το υφιστάμενο κενό μεταξύ της Ελλάδας και της Ιταλίας που προκύπτει από την έλλειψη υποδομών φυσικού αερίου. Με αυτόν τον τρόπο, ο αγωγός TAP θα ολοκληρώσει τη διαδρομή μεταφοράς φυσικού αερίου από την περιοχή της Κασπίας προς την Ιταλία και την υπόλοιπη ηπειρωτική Ευρώπη.

Ο προτεινόμενος αγωγός αποτελεί τη συντομότερη διαδρομή μεταξύ των δύο σημείων. Ξεκινά από την Ελλάδα, διέρχεται από την Αλβανία και διασχίζει την Αδριατική Θάλασσα στο σημείο με το μικρότερο βάθος, προτού καταλήξει στην Ιταλία.

Η προσέγγιση του «συνδετικού κρίκου» του TAP συνεπάγεται ότι θα πραγματοποιηθούν έργα μόνο στα σημεία όπου δεν υπάρχει υποδομή

01 Χερσαίος αγωγός. © E.ON Ruhrgas

02 Έρευνα για την υποθαλάσσια διαδρομή του TAP. © Statoil

Ποια είναι η προσέγγισή μας;

Η ιστορική πορεία της ανάπτυξης της ευρωπαϊκής υποδομής φυσικού αερίου, κυρίως των αγωγών που ξεκινούν από την περιοχή της Βόρειας Θάλασσας και καταλήγουν στην ηπειρωτική Ευρώπη, υπογραμμίζει τη σημασία της κατασκευής έργων που ανταποκρίνονται στην εξέλιξη της ζήτησης και των εμπορεύσιμων αποθεμάτων φυσικού αερίου. Με βάση την ευρεία συναίνεση που έχει επιτευχθεί από πλευράς του κλάδου, προμήθειες από το Τουρκμενιστάν, το Ιράκ και την ευρύτερη περιοχή δεν θα διοχετευθούν στην αγορά στο εγγύς μέλλον. Αυτό σημαίνει ότι προς το παρόν οι μοναδικές διαθέσιμες ποσότητες φυσικού αερίου είναι αυτές που προέρχονται από το κοίτασμα του Shah Deniz II στο Αζερμπαϊτζάν. Αρχικά ο TAP προβλέπει τη μεταφορά 10 δισ. κυβικών μέτρων φυσικού αερίου από τη δεύτερη φάση ανάπτυξης του κοιτάσματος φυσικού αερίου Shah Deniz που έχει προγραμματιστεί να τεθεί σε λειτουργία το 2017.

Ο αγωγός TAP είναι το μοναδικό έργο του Νοτίου Διαδρόμου Φυσικού Αερίου που δεν απαιτεί χρηματοδοτήσεις και επιχορηγήσεις από την ΕΕ

Επέκταση ανάλογη της ζήτησης

Η συντομότερη διαδρομή του αγωγού TAP, οι ευνοϊκές συνθήκες της υποθαλάσσιας διέλευσης και η μεγάλη διάμετρος του αγωγού καθιστούν δυνατή την επέκταση της μεταφορικής ικανότητάς του ώστε να εξυπηρετήσει τη μεταφορά επιπρόσθετης ποσότητας όταν χρειαστεί. Για να αυξηθεί η μεταφορική ικανότητα του αγωγού στα 20 δισ. κυβικά μέτρα ετησίως δεν θα απαιτηθούν περαιτέρω κατασκευαστικές εργασίες του αγωγού και στην πραγματικότητα θα χρειαστεί μόνο να εγκατασταθούν επιπλέον συμπιεστές. Πράγματι, ο προβλεπόμενος μετρητικός σταθμός στην Αλβανία έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να μπορεί να λειτουργήσει απρόσκοπτα μετά την προσθήκη των επιπλέον συμπιεστών. Ο αγωγός TAP θα αποτελέσει την πρώτη φάση αυτού του τμήματος του Νοτίου Διαδρόμου Φυσικού Αερίου, ενώ θα ακολουθήσουν άλλα έργα, όπως οι αγωγοί Nabucco και IGI λίγο καιρό αφότου θα είναι διαθέσιμος προς μεταφορά μεγαλύτερος όγκος φυσικού αερίου.

Διασχίζοντας την Τουρκία

Κάθε αγωγός που μεταφέρει φυσικό αέριο από την περιοχή της Κασπίας θα πρέπει, φυσικά, να διασχίσει την Τουρκία. Για τον λόγο αυτόν, ένα ασφαλές, βιώσιμο και οικονομικά προσιτό σύστημα διαμετακόμισης είναι υψίστης σημασίας προκειμένου να υλοποιηθεί ο Νότιος Διάδρομος Φυσικού Αερίου. Αυτή η πρόκληση ισχύει για κάθε έργο που προτείνεται στην περιοχή, ανεξάρτητα από τη διαδρομή που θα ακολουθήσει.

Παρ' όλο που άλλο έργο προβλέπει την κατασκευή ενός εντελώς νέου αγωγού από το μηδέν, η προσέγγιση του «συνδεδειγμένου κρίκου» που ακολουθείται για τον αγωγό TAP συνεπάγεται κατασκευή έργων μόνο σε εκείνα τα σημεία όπου δεν υπάρχουν υποδομές. Στα υπόλοιπα σημεία θα χρησιμοποιηθεί το υφιστάμενο δίκτυο στην Τουρκία και μέρη του δικτύου της Ελλάδας και της Ιταλίας.

Η κοινοπραξία εκμετάλλευσης του κοιτάσματος Shah Deniz ανήγγειλε ότι θα πουλά φυσικό αέριο στα σύνορα Τουρκίας/Ελλάδας, και συνεπώς είναι υπεύθυνη για τη διαμετακόμιση του αερίου μέσω της Τουρκίας. Στις 7 Ιουνίου του 2010, υπεγράφη Μνημόνιο Κατανόησης μεταξύ του Αζερμπαϊτζάν και της Τουρκίας το οποίο χαράζει τους κανόνες μεταφοράς διαμέσου της χώρας, συμπεριλαμβανομένων των τελών και του όγκου. Η κοινοπραξία εκμετάλλευσης του κοιτάσματος Shah Deniz και η κυβέρνηση του Αζερμπαϊτζάν συνεργάζονται στενά με την τουρκική εταιρεία BOTAŞ και την κυβέρνηση της Τουρκίας προκειμένου να βελτιωθεί και να αναπτυχθεί μια ολοκληρωμένη διακρατική συμφωνία και μια δέσμη εμπορικών συμφωνιών.

Ο TAP και οι μέτοχοί του συμβάλλουν επίσης σε αυτή τη διαδικασία μέσω των τακτικών επαφών τους με τις αρμόδιες τουρκικές αρχές προκειμένου να εναρμονιστούν ζητήματα διαμετακόμισης και λοιπά τεχνικά θέματα.

01

02

01
Πλατφόρμα άντλησης πετρελαίου στην Κασπία Θάλασσα κοντά στο Μπακού.

02
Αξιολόγηση της πιθανής όδευσης του αγωγού στη Βόρεια Ελλάδα από μηχανικούς, 2010.

Ποια τα
οφέλη για
τις χώρες
από τις οποίες
θα διέλθει ο
αγωγός TAP;

Χώρες διέλευσης του αγωγού TAP

Τόσο κατά το κατασκευαστικό στάδιο, όσο και μακροπρόθεσμα, ο αγωγός TAP θα προσφέρει σημαντικά οφέλη στις χώρες από τις οποίες θα διέλθει.

Το έργο θα δημιουργήσει σημαντικές επενδυτικές ευκαιρίες τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Αλβανία, και θα εξασφαλίσει στην Ιταλία περαιτέρω διαφοροποίηση των πηγών εφοδιασμού της με φυσικό αέριο. Κατά τη φάση της κατασκευής του, ο αγωγός TAP θα δημιουργήσει επίσης πολλές θέσεις εργασίας σε ολόκληρη την περιοχή. Τέλος, λόγω του μεγέθους του ο TAP εξασφαλίζει χαμηλότερα λειτουργικά έξοδα και χρησιμοποιεί λιγότερο αέριο συμπίεσης συγκριτικά με τους ανταγωνιστές του, γεγονός που με τη σειρά του οδηγεί σε χαμηλότερες εκπομπές CO₂.

Ο αγωγός TAP θα αποτελέσει σημαντική επένδυση στις χώρες από τις οποίες θα διέλθει, δημιουργώντας χιλιάδες θέσεις εργασίας και συμβάλλοντας παράλληλα στη μείωση των εκπομπών άνθρακα

Αφιερώθηκαν δύο χρόνια στη βελτιστοποίηση των διαδρομών του αγωγού στην Ελλάδα, την Αλβανία και την Ιταλία προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι επιπτώσεις στο περιβάλλον και στις τοπικές κοινότητες θα περιοριστούν στο ελάχιστο, σύμφωνα με τα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD)

Αλβανία

Ο αγωγός TAP θα αναπτύξει την ενεργειακή υποδομή της Αλβανίας και θα δώσει ώθηση στην προσέλκυση σημαντικών ξένων επενδύσεων. Οι μέτοχοι του TAP μελετούν επίσης την πιθανότητα εφοδιασμού της Αλβανίας με ορισμένη ποσότητα φυσικού αερίου.

Για τους λόγους αυτούς, το έργο χαιρεί ισχυρή υποστήριξη από την κυβέρνηση. Εξίσου σημαντικό είναι το γεγονός ότι ο αγωγός θα συμβάλει στην εμπορική και ουσιαστική ένταξη της χώρας στους Ευρωπαϊκούς θεσμούς. Θα ενισχύσει τη σημασία της χώρας σε περιφερειακό και γεωστρατηγικό επίπεδο, προωθώντας παράλληλα τη συνεχή σταθερότητα και προετοιμάζοντας τη χώρα για ενδεχόμενη ένταξη στην ΕΕ.

Το έργο του TAP αναμένεται να αποτελέσει τη μεγαλύτερη ξένη άμεση επένδυση στην Αλβανία μέχρι σήμερα και θα ενισχύσει την οικονομική δραστηριότητα της χώρας δημιουργώντας θέσεις εργασίας και αναπτύσσοντας τις τοπικές δεξιότητες και ικανότητες. Ο αγωγός TAP όχι μόνο θα αποφέρει σταθερά και υπολογίσιμα ετήσια έσοδα μόλις τεθεί σε λειτουργία, αλλά δύναται να ικανοποιήσει, επίσης, τις εγχώριες ενεργειακές ανάγκες της Αλβανίας, καθώς οι μέτοχοι ενδέχεται να την προμηθεύουν μέσω του αγωγού με 1 δισ. κυβικά μέτρα φυσικού αερίου ανά έτος. Το έργο θα δημιουργήσει, επίσης, πολύτιμη επιπλέον υποδομή.

01
Βελτιστοποίηση
της διαδρομής
στην Αλβανία.

Οι μέτοχοι του
TAP είναι εταιρείες
με πιστοληπτική
αξιολόγηση
κατηγορίας «Α»

Ελλάδα

Ο αγωγός TAP δεν απαιτεί χρηματοδοτήσεις ή επιχορηγήσεις από την κυβέρνηση ή τους φορολογούμενους

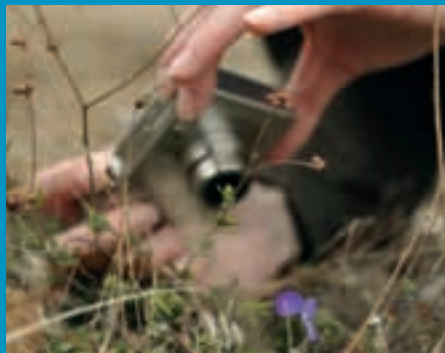
Ο αγωγός TAP θα δώσει στην Ελλάδα τη δυνατότητα να πραγματοποιήσει το όραμά της να μετατραπεί σε σημαντικό ενεργειακό κόμβο και άξονα για τη Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Ιδιαίτερη σημασία έχει το γεγονός ότι η οικονομικά εύρωστη ομάδα μετόχων του TAP θα χρηματοδοτήσει τον αγωγό χωρίς την ανάγκη χρηματικής υποστήριξης από την ελληνική κυβέρνηση, με αποτέλεσμα το γεγονός αυτό να καθιστά τον αγωγό σημαντική πηγή ξένων επενδύσεων στην ενεργειακή υποδομή της Ελλάδας. Παράλληλα, ο TAP θα αποτελέσει σημαντικό εργοδότη στην περιοχή, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας κατά τη διάρκεια της κατασκευής, αλλά και μετά την ολοκλήρωση του έργου, και θα αποφέρει λειτουργικά έσοδα μέσω των τελών μεταφοράς.

Επιπλέον, η ελληνική κυβέρνηση εισήγαγε προσφάτως νομοθεσία με στόχο το άνοιγμα της αγοράς φυσικού αερίου, ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο την ανταγωνιστικότητα της χώρας. Ο αγωγός TAP θα υποστηρίξει αυτό το πρόσφατο βήμα και θα ενισχύσει την επιχειρηματική εμπιστοσύνη στη χώρα, προάγοντας τις άμεσες ξένες επενδύσεις και ιδιαίτερα τη συνεργασία με τις τοπικές επιχειρήσεις.

02

03

02
Βελτιστοποίηση της διαδρομής στην Ελλάδα.

03
Ανάλυση της χλωρίδας και της πανίδας στην Ελλάδα.

Ιταλία

Η Ιταλία φιλοδοξεί να γίνει ενεργειακός κόμβος στη Μεσόγειο, ωστόσο η υψηλού κόστους ιταλική αγορά φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας ασκεί αρνητική επίδραση στην ανταγωνιστικότητα και των δύο κλάδων.

Ο αγωγός TAP θα προσφέρει στη χώρα νέες ευκαιρίες προκειμένου να αυξήσει το επίπεδο του ανταγωνισμού στην αγορά, προμηθεύοντας την απευθείας αρχικά με 10 δισ. κυβικά μέτρα φυσικού αερίου ανά έτος (περίπου το 10–12% της συνολικής κατανάλωσης της Ιταλίας).

Δύο από τους μετόχους του TAP, οι εταιρείες EGL και E.ON Ruhrgas, έχουν ήδη κάνει σημαντικές επενδύσεις στην παραγωγή ηλεκτρισμού με καύση φυσικού αερίου στην Ιταλία. Όσον αφορά στην E.ON Italia, η οποία απασχολεί περισσότερα από 1.400 άτομα και έχει δυναμικότητα παραγωγής της τάξης των 5,9 GW, ο αγωγός TAP θα της δώσει τη δυνατότητα να επεκταθεί και να προσφέρει περισσότερο ανταγωνιστικές τιμές φυσικού

αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας. Παράλληλα, οι υπερσύγχρονοι ηλεκτροπαραγωγικοί σταθμοί συνδυασμένου κύκλου της EGL Italia, οι οποίοι παράγουν ήδη 1.778 MW ηλεκτρικής ενέργειας στην Ιταλία, θα δώσουν στην εταιρεία τη δυνατότητα να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες που της παρέχονται κατά μήκος όλης της αλυσίδας αξίας.

Ο αγωγός θα δημιουργήσει επίσης αξία απασχολώντας εξαιρετικά εξειδικευμένες κατασκευαστικές εταιρείες. Μόλις ο αγωγός τεθεί σε λειτουργία, θα χρειαστεί να προσληφθεί μόνιμο προσωπικό στο σταθμό μείωσης πίεσης προκειμένου να παρακολουθούνται οι τοπικές καθημερινές λειτουργίες, καθώς και η λειτουργία ολόκληρου του αγωγού.

04
Η μονάδα παραγωγής Rizziconi Energia έχει δυναμικότητα παραγωγής 760 MW. Λειτουργεί από τα τέλη Ιουνίου του 2008 και ανήκει εξ ολοκλήρου στην εταιρεία EGL.

Κορυφαία
τεχνογνωσία
παγκοσμίως από
τους μετόχους
μας, σε χερσαία
και θαλάσσια
έργα

A large offshore oil rig is shown against a blue sky and sea. The rig features a prominent red and white lattice structure. A long, red lattice crane arm extends from the rig towards the right side of the frame. The rig is situated on a dark green platform above the water.

Η διάθεση
φυσικού αερίου
από το κοίτασμα
Shah Deniz II έχει
προγραμματιστεί
για το

2017

Ο αγωγός TAP
μπορεί να επεκταθεί
εύκολα και να διπλασιάσει
τη μεταφορική του
ικανότητα αποκρινόμενος
στη διάθεση νέων
προμηθειών
φυσικού αερίου

Γιατί προσφέρει ο αγωγός TAP την καλύτερη λύση;

Ο αγωγός TAP προσφέρει την πλέον αποδοτική οικονομικά επιλογή μεταφοράς φυσικού αερίου στο Νότιο Διάδρομο Φυσικού Αερίου, επιλογή που δεν βασίζεται σε επιχορηγήσεις και χρηματοδοτήσεις από καμία κυβέρνηση ή από την ΕΕ. Αυτό το πετύχαμε επιλέγοντας τη συντομότερη όδευση και το λιγότερο τεχνικά απαιτητικό έργο, αλλά και εκμεταλλευόμενοι την υφιστάμενη υποδομή με το βέλτιστο τρόπο. Το τελικό αποτέλεσμα είναι ότι ο αγωγός TAP απαιτεί τη χαμηλότερη επένδυση κεφαλαίου από όλα τα έργα του Νοτίου Διαδρόμου Φυσικού Αερίου.

Βέβαια, το εμπορικό και τεχνικό μας μοντέλο βασίζεται στην υπόθεση ότι τα ανταγωνιστικά έργα λειτουργούν επί ίσοις όροις και δεν λαμβάνουν δημόσιες επιχορηγήσεις οι οποίες στρεβλώνουν το θεμιτό ανταγωνισμό.

Χρηματοδότηση του έργου

Στρατηγική μας αποτελεί η χρηματοδότηση του TAP με περιορισμένη προσφυγή σε μέσα εξασφάλισης (limited-recourse project finance). Αναμένουμε την άντληση κεφαλαίων από διάφορους οργανισμούς, όπως είναι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και οι Οργανισμοί Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων κρατών-μελών του ΟΟΣΑ που θα συμμετέχουν στην προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών στο πλαίσιο του έργου.

Χρηματοδότηση θα προέλθει επίσης από τον εμπορικό τραπεζικό τομέα, ενώ ήδη έχουν πραγματοποιηθεί συζητήσεις με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και εμπορικές τράπεζες. Οι μέτοχοι του TAP θα προσφέρουν την απαραίτητη ενίσχυση για την ολοκλήρωση του έργου και η σχετική χρηματοδότηση θα υποστηριχθεί από ισχυρές συμφωνίες μεταφοράς ή πληρωμής (ship or pay) με φερέγγυους μεταφορείς.

Ο αγωγός TAP απαιτεί τη χαμηλότερη επένδυση κεφαλαίου από όλα τα έργα του Νοτίου Διαδρόμου Φυσικού Αερίου

Ποιες είναι οι δεσμεύσεις μας για την περιβαλλοντική ασφάλεια και την υπεύθυνη λειτουργία;

Η ομάδα διαχείρισης του αγωγού TAP δεσμεύεται να κατασκευάσει ένα ασφαλές και βιώσιμο σύστημα μεταφοράς φυσικού αερίου. Αναγνωρίζουμε και αναλαμβάνουμε στο ακέραιο τις ευθύνες που έχουμε ως διαχειριστής, εργοδότης και γείτονας. Για να τηρήσουμε τη δέσμευσή μας αυτή, έχουμε θεσπίσει πολιτικές που θα μας βοηθήσουν να ανταποκριθούμε στις υψηλότερες προδιαγραφές υγείας και ασφάλειας καθώς και στα υψηλότερα περιβαλλοντικά και κοινωνικά πρότυπα. Έχουμε, επίσης, εφαρμόσει τις βέλτιστες πρακτικές του κλάδου προκειμένου να αναπτύξουμε διαδικασίες και πολιτικές για την κατασκευή και τη λειτουργία του αγωγού που θα διασφαλίσουν ότι δεν εκτίθενται σε κίνδυνο οι τοπικές κοινότητες, τα γειτονικά συμφέροντα ή το εργατικό μας δυναμικό.

01
Ανάλυση της χλωρίδας και της πανίδας κατά μήκος δυνητικής όδευσης στην Αλβανία.

02
Συζήτηση με εταίρους για τη μελλοντική όδευση του αγωγού στην Αλβανία, 2011.

03
Έρευνα για την όδευση του αγωγού στη Βόρεια Ελλάδα, 2010.

Συγκριτική αξιολόγηση απόδοσης

Ως πρότυπα αναφοράς σχετικά με την αποφυγή και τον περιορισμό των επιπτώσεων στον πολίτη, την τοπική κουλτούρα και το περιβάλλον έχουν επιλεγεί για τον ΤΑΡ τα Πρότυπα Απόδοσης που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD). Με αυτόν τον τρόπο θα διασφαλίσουμε τη συμμόρφωση με τα Πρότυπα Απόδοσης του Διεθνούς Οργανισμού Χρηματοδότησης (IFC), καθώς και με τις οδηγίες και τους κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η πολιτική μας για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚΕ) χρησιμοποιεί ως πρότυπο αναφοράς τις απαιτήσεις απόδοσης της EBRD, ενώ η πολιτική μας για την Υγεία, την Ασφάλεια και το Περιβάλλον (ΥΑΠ) συμμορφώνεται πλήρως με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές.

Ανοιχτή επικοινωνία και μείωση των επιπτώσεων

Ο ΤΑΡ δεσμεύεται για διαφανή και ανοιχτή επικοινωνία με όλους τους εταίρους. Έχουμε ήδη εκπονήσει μια σειρά από μελέτες εναλλακτικών διαδρομών, τοποθεσιών προσαιγιάλωσης και κατασκευαστικών μεθόδων, κάτι που έχει επιτευχθεί σε στενή συνεργασία με τις τοπικές αρχές της Ιταλίας, της Ελλάδας και της Αλβανίας. Μέσα από διεξοδικές διαδικασίες βελτιστοποίησης και στις τρεις χώρες, οι οποίες περιέλαβαν περισσότερες από 350 διαβουλεύσεις με περισσότερα από 2.700 ενδιαφερόμενα μέρη συνολικά, η ομάδα έχει πλέον εντοπίσει τους βασικούς κινδύνους για την κοινωνία, το περιβάλλον και την πολιτιστική κληρονομιά.

Αποτέλεσμα αυτών των μελετών υπήρξε ο εντοπισμός της βέλτιστης διαδρομής, που παρακάμπτει πυκνοκατοικημένες και περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές, όπως για παράδειγμα το Εθνικό Πάρκο Ηοίτονα της Αλβανίας και τον οικότοπο Posidonia Seagrass στην Ιταλία που ανήκει στο δίκτυο Natura 2000. Επιπλέον, το μήκος του υποθαλάσσιου τμήματος του ΤΑΡ έχει μειωθεί από 135 σε 100 χλμ. Το επόμενο βήμα θα είναι η περαιτέρω βελτιστοποίηση της διαδρομής και η προετοιμασία λεπτομερών αξιολογήσεων των περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων με γνώμονα τις απαιτήσεις που ορίζονται από τη νομοθεσία της ΕΕ, τις απαιτήσεις απόδοσης της EBRD και τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές. Οι εκθέσεις προσδιορισμού των θεμάτων προς εξέταση από την Αξιολόγηση των Περιβαλλοντικών και Κοινωνικών Επιπτώσεων υποβλήθηκαν στην Ελλάδα, την Ιταλία και την Αλβανία το πρώτο εξάμηνο του 2011.

Για τον αγωγό ΤΑΡ δημιουργήθηκε επίσης ένας Μηχανισμός Παραπόνων για Τρίτα Μέρη. Χάρη στο μηχανισμό αυτό, δίνεται η δυνατότητα στις τοπικές κοινότητες, σε μεμονωμένα άτομα και άλλα τρίτα μέρη να εκφράσουν τυχόν παράπονα για το προσωπικό του ΤΑΡ ή τους εργολάβους.

02

03

Ο αγωγός TAP παρακάμπτει πυκνοκατοικημένες και περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές, όπως για παράδειγμα το Εθνικό Πάρκο Hotona της Αλβανίας και τον οικότοπο Posidonia Seagrass στην Ιταλία που ανήκει στο δίκτυο Natura 2000

350

διαβουλεύσεις
με 2.700 εταίρους
μέχρι σήμερα

Ποια θα είναι η σημασία του αγωγού TAP για τις ενεργειακές αγορές της Νοτιοανατολικής Ευρώπης;

Έχουν υπογραφεί τρία ξεχωριστά Μνημόνια Κατανόησης με την κροατική εταιρεία Plinacro, τη βοσνιακή εταιρεία BH Gas και την κυβέρνηση του Μαυροβουνίου και σχεδιάζεται η σύναψη περισσότερων μνημονίων στο μέλλον με πρόβλεψη για την ενδεχόμενη ενσωμάτωση του αγωγού στον προτεινόμενο Ενεργειακό Δακτύλιο των Δυτικών Βαλκανίων

Ο αγωγός TAP έχει τη δυνατότητα να δημιουργήσει νέες αγορές φυσικού αερίου στη Νοτιοανατολική Ευρώπη μέσω συμφωνιών με άλλους διαχειριστές αγωγών στην περιοχή και με τη δέσμευση να διοχετευθεί στην περιοχή ένα μέρος του φυσικού αερίου που θα μεταφέρεται μέσω του TAP. Επιπλέον, η περιοχή θα τροφοδοτηθεί από νέες πηγές φυσικού αερίου που θα ενισχύσουν την ενεργειακή της ασφάλεια.

Σύνδεση με περιφερειακούς διαχειριστές αγωγών

Μέσω διασυνδέσεων με άλλα συστήματα αγωγών κατά μήκος της διαδρομής του, ο αγωγός TAP θα έχει τη δυνατότητα να τροφοδοτεί με φυσικό αέριο βασικές αγορές της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένης της Κροατίας, της Βοσνίας Ερζεγοβίνης, του Μαυροβουνίου, της Π.Γ.Δ.Μ., της Βουλγαρίας, της Σερβίας, της Ρουμανίας και της Ουγγαρίας. Για παράδειγμα, μέσω μίας σύνδεσης με τον προτεινόμενο αγωγό Ιονίου-Αδριατικής (IAP), οι προμήθειες που μεταφέρονται μέσω του αγωγού TAP θα μπορούν να διοχετευθούν απευθείας σε πολλές από τις παραπάνω χώρες. Ένα σημαντικό βήμα προς την πραγματοποίηση της σύνδεσης σημειώθηκε με την υπογραφή Μνημονίων Κατανόησης με την εταιρεία Plinacro, μέτοχο του αγωγού Ιονίου-Αδριατικής (IAP), την εταιρεία BH Gas και την κυβέρνηση του Μαυροβουνίου. Ο αγωγός TAP κινεί τις διαδικασίες για την υπογραφή περαιτέρω συμφωνιών σε αυτό το τμήμα της Ευρώπης με στόχο την ενσωμάτωση του αγωγού στον προτεινόμενο «Ενεργειακό Δακτύλιο των Δυτικών Βαλκανίων».

Διάθεση αποθεμάτων φυσικού αερίου στη Νοτιοανατολική Ευρώπη

Οι προμηθευτές φυσικού αερίου του κοιτάσματος Shah Deniz και οι μέτοχοι του TAP θα μπορούν θεωρητικά να προμηθεύσουν την αγορά της Αλβανίας και της Νοτιοανατολικής Ευρώπης με 1 έως 2 δισ. κυβικά μέτρα ετησίως. Με τον τρόπο αυτό, θα ενισχυθεί περαιτέρω η οικονομική ανάπτυξη της χώρας και θα δοθεί το έναυσμα για τη δημιουργία μιας περιφερειακής ενεργειακής αγοράς. Ο αγωγός TAP θα μπορούσε επίσης να διευκολύνει τη μεταφορά

επιπρόσθετου φυσικού αερίου στην αγορά, σε περίπτωση που οι μεταφορείς έχουν εμπορικό συμφέρον από αυτό.

Σύνδεση με νέα αποθηκευτική χωρητικότητα

Η αποθήκευση αποτελεί ένα ακόμη κεντρικό σημείο της στρατηγικής για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της ΕΕ. Ο TAP ερευνά την προοπτική ανάπτυξης υπόγειων αποθηκευτικών εγκαταστάσεων φυσικού αερίου στην περιοχή Dumre της Αλβανίας. Ο αποθηκευτικός αυτός χώρος θα ενισχύσει την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και θα διασφαλίσει μεγαλύτερη ευελιξία για την αντιμετώπιση διακοπών του εφοδιασμού ή εποχιακών διακυμάνσεων στην κατανάλωση.

Φυσική αντίστροφη ροή

Βάσει αναλύσεων των αναγκών της περιοχής, τα συστήματα του TAP σχεδιάστηκαν με στόχο να υποστηρίξουν τη φυσική αντίστροφη ροή του αερίου (εφικτή για έως και το 80% της μεταφορικής ικανότητας του αγωγού), η ενεργοποίηση της οποίας γίνεται ταχύτατα σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Έτσι διασφαλίζεται ότι σε περίπτωση διακοπής του εφοδιασμού (όπως συνέβη για παράδειγμα στην Ουκρανία το 2009), θα μπορεί να μεταφερθεί εύκολα φυσικό αέριο από την Ιταλία και τη Βόρεια Αφρική στην Ελλάδα και τη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Με τον τρόπο αυτό, ο αγωγός συμμορφώνεται επίσης με την απαίτηση της ΕΕ που καθιστά την αντίστροφη ροή υποχρεωτικό χαρακτηριστικό για κάθε νέο αγωγό διασύνδεσης (Κανονισμός για την Ασφάλεια Εφοδιασμού Φυσικού Αερίου, σε ισχύ από το Δεκέμβριο του 2010).

Σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, ο αγωγός TAP μπορεί να υποστηρίξει γρήγορα την αντίστροφη ροή φυσικού αερίου για έως και το 80% της μεταφορικής του ικανότητας

01

Ο TAP και η Plinacro υπέγραψαν Μνημόνιο Κατανόησης και Συνεργασίας τον Φεβρουάριο του 2011.

Ποιο είναι το επόμενο βήμα;

Ο TAP πληροί όλα τα βασικά κριτήρια που έχουν τεθεί από την κοινοπραξία εκμετάλλευσης του κοιτάσματος Shah Deniz σχετικά με μεγάλα έργα υποδομής για εξαγωγή αερίου στην Ευρώπη, είτε αυτά είναι τεχνικά, εμπορικά ή πολιτικά. Ο TAP έχει εξασφαλίσει αρκετές συμφωνίες για βασικά τμήματα της διαδρομής του αγωγού με στόχο την επισημοποίηση των σχέσεών μας με βασικούς διαχειριστές συστημάτων στην Κροατία, τη Βοσνία Ερζεγοβίνη και το Μαυροβούνιο. Με τον τρόπο αυτό προωθείται η ανάπτυξη αγορών φυσικού αερίου στη Νοτιοανατολική Ευρώπη καθώς και διασφαλίζεται και διαφοροποιείται ο εφοδιασμός περιοχών που εξαρτώνται κυρίως από ένα μεγάλο προμηθευτή.

Το στάδιο της λήψης αποφάσεων

Έχουμε πλέον εισέλθει σε ένα κρίσιμο στάδιο της διαδικασίας όπου οι όποιες αποφάσεις λαμβάνονται, όχι μόνο θα καθορίσουν το μέλλον του TAP και άλλων αγωγών στο Νότιο Διάδρομο Φυσικού Αερίου, αλλά επίσης θα έχουν ισχυρό και μακροπρόθεσμο αντίκτυπο στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της Ευρώπης. Η τελική απόφαση σχετικά με το ποιες εταιρείες θα κατορθώσουν να προμηθευτούν φυσικό αέριο από την κοινοπραξία εκμετάλλευσης του κοιτάσματος Shah Deniz θα καθορίσει τη μεταφορική λύση που θα αποτελέσει την κεντρική αρτηρία του Νοτίου Διαδρόμου Φυσικού Αερίου.

Ισότιμη μεταχείριση

Στο σημείο αυτό υπογραμμίζεται η σημασία της εξασφάλισης ισότιμης μεταχείρισης για όλα τα προτεινόμενα έργα, ώστε να διασφαλίζονται ίσες ευκαιρίες ανταγωνισμού και ίση αντιμετώπιση όλων των έργων. Η ισότιμη μεταχείριση είναι ζωτικής σημασίας για τη συνέχιση της επιτυχημένης πορείας του φυσικού αερίου στην Ευρώπη. Θα δημιουργήσει ένα περιβάλλον όπου οι υπεύθυνοι θα μπορούν να αποφασίσουν επιλέγοντας την καλύτερη λύση, δηλαδή εκείνη που θα συνδυάζει την προσιτή τιμή, την ανταγωνιστικότητα και την ασφάλεια του εφοδιασμού. Οι κυβερνήσεις και τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι δεν ευνοούν στρεβλώσεις της αγοράς προκρίνοντας το νικητή πριν ακόμα αρχίσει ο αγώνας.

Ισχυρά πλεονεκτήματα

Ο TAP διακρίνεται από τα υπόλοιπα έργα για μία σειρά από λόγους. Εκτός του ότι είναι ένα τεχνικά βιώσιμο και ασφαλές έργο που προσφέρει την ελκυστικότερη διαδρομή για τους μεταφορείς από εμπορική άποψη, διαθέτει το μεγάλο πλεονέκτημα να αποτελεί τον συντομότερο καινούριο αγωγό και την οικονομικότερη διαδρομή για τη μεταφορά φυσικού αερίου από το κοιτάσμα Shah Deniz στην Ευρώπη. Το έργο χαιρεί της υποστήριξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αντιμετωπίζεται ως αναπόσπαστο τμήμα της ενεργειακής πολιτικής της ΕΕ.

Η σταθερή προσήλωση του έργου στα υψηλότερα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και τεχνικά πρότυπα διασφαλίζει επίσης ότι ο TAP αποτελεί ένα ισχυρό έργο, το οποίο πληροί τις απαιτήσεις που έχουν οριστεί από τους προμηθευτές του φυσικού αερίου, τις κυβερνήσεις των χωρών υποδοχής, τα Διεθνή Ιδρύματα Χρηματοδότησης (IFI) και τους παράγοντες του χρηματοπιστωτικού τομέα. Διανύουμε μια ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα εποχή για τον κλάδο και ανυπομονούμε να σημειώσουμε ακόμα μεγαλύτερη πρόοδο τους προσεχείς μήνες και τα χρόνια που έπονται.

Η EGL είναι μια ευρωπαϊκή εταιρεία εμπορίας ενέργειας με δικά της περιουσιακά στοιχεία. Αποτελεί μία από τις ηγέτιδες εταιρείες στην αποκλειστική εμπορία και πώληση τυποποιημένων προϊόντων και στην ανάπτυξη δομημένων προϊόντων και καινοτόμων υπηρεσιών για τους πελάτες. Η εταιρεία είναι διαπιστευμένη να συναλλάσσεται σε όλα τα σημαντικά ευρωπαϊκά χρηματιστήρια ενέργειας και είναι εισηγμένη στο ελβετικό χρηματιστήριο SIX Swiss Exchange. Η EGL εδρεύει στο Dietikon κοντά στη Ζυρίχη (Ελβετία). Έχοντας περισσότερες από 20 θυγατρικές σε πολλά μέρη της Ευρώπης έχει καταφέρει να είναι παρούσα και στο τοπικό επίπεδο.

Η EGL χρησιμοποιεί τα δικά της περιουσιακά στοιχεία για να υποστηρίξει και να βελτιστοποιήσει τις εμπορικές της δραστηριότητες. Είναι μέτοχος σε ελβετικούς υδροηλεκτρικούς και πυρηνικούς σταθμούς, σε ηλεκτροπαραγωγικούς σταθμούς συνδυασμένου κύκλου με καύσιμο το φυσικό αέριο στην Ιταλία, καθώς και σε ένα αιολικό πάρκο στην Ισπανία. Η EGL έχει επίσης συνάψει μακροπρόθεσμες συμβάσεις εφοδιασμού με παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας στη Γαλλία. Στον τομέα του φυσικού αερίου οι επιχειρηματικές δραστηριότητες της εταιρείας καλύπτουν τον μακροπρόθεσμο εφοδιασμό, το εμπόριο και τις πωλήσεις, το υγροποιημένο φυσικό αέριο, καθώς και τη μεταφορά και την αποθήκευση.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την εταιρεία EGL επισκεφθείτε τον ιστότοπο www.egl.eu

Η ευρωπαϊκή εταιρεία εμπορίας ενέργειας EGL λειτουργεί με στοιχεία του ενεργητικού της σε 16 χώρες

Διαθέτει σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύσιμο το φυσικό αέριο στην Ιταλία

Η Statoil είναι διεθνής ενεργειακή εταιρεία που δραστηριοποιείται σε 34 χώρες. Έχοντας στο ενεργητικό της περισσότερα από 35 χρόνια εμπειρίας στον τομέα της παραγωγής πετρελαίου και φυσικού αερίου στη νορβηγική υφαλοκρηπίδα, η εταιρεία έχει δεσμευτεί να εξυπηρετήσει τις παγκόσμιες ενεργειακές ανάγκες με υπεύθυνο τρόπο, χρησιμοποιώντας την τεχνολογία και δημιουργώντας καινοτόμες επιχειρηματικές λύσεις. Η Statoil εδρεύει στη Νορβηγία και απασχολεί 20.000 υπαλλήλους παγκοσμίως.

Η εταιρεία αποτελεί το μεγαλύτερο διαχειριστή κοιτασμάτων μεγάλου βάθους παγκοσμίως. Είναι ο τρίτος σε μέγεθος προμηθευτής αργού πετρελαίου και σημαντικός προμηθευτής φυσικού αερίου.

Το νορβηγικό κράτος αποτελεί τον μεγαλύτερο μέτοχο της Statoil με ποσοστό 67%. Η Statoil είναι εισηγμένη στο νορβηγικό χρηματιστήριο Oslo Børs και στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την εταιρεία Statoil επισκεφθείτε τον ιστότοπο www.statoil.com

Η Statoil αποτελεί τον δεύτερο σε μέγεθος προμηθευτή φυσικού αερίου στην Ευρώπη και είναι μέλος της κοινοπραξίας εκμετάλλευσης του κοιτάσματος Shah Deniz

Ο μεγαλύτερος διαχειριστής κοιτασμάτων μεγάλου βάθους παγκοσμίως με 8.000 χλμ. υποθαλάσσιων αγωγών

Εντός του ομίλου E.ON, η μονάδα Global Gas είναι υπεύθυνη για την προμήθεια και την παραγωγή φυσικού αερίου, καθώς και για την ανάπτυξη έργων και προϊόντων στους τομείς της αποθήκευσης, της μεταφοράς, του υδροποιημένου φυσικού αερίου και της τεχνικής υποστήριξης των σταθμών. Η εταιρεία που ηγείται της μονάδας Global Gas είναι η E.ON Ruhrgas AG. Η εταιρεία απασχολεί περίπου 1.200 υπαλλήλους και συγκαταλέγεται στις τρεις μεγαλύτερες εταιρείες φυσικού αερίου στην Ευρώπη. Μεταξύ άλλων, πελάτες του ομίλου E.ON αποτελούν περιφερειακές και τοπικές εταιρείες κοινής ωφελείας, βιομηχανικές εταιρείες και ηλεκτροπαραγωγικοί σταθμοί. Το σύστημα των αγωγών της έχει συνολικό μήκος άνω των 11.600 χλμ. και ανήκει στη θυγατρική εταιρεία Open Grid Europe.

Η E.ON Ruhrgas έχει υπογράψει μακροπρόθεσμες, ευέλικτες συμβάσεις προμήθειας με παραγωγούς φυσικού αερίου στη Γερμανία και το εξωτερικό. Το φυσικό αέριο προέρχεται από κοιτάσματα της Γερμανίας και έξι ακόμα χωρών. Στον τομέα του upstream, η E.ON Ruhrgas E&P ασχολείται με την παραγωγή φυσικού αερίου. Η E.ON Ruhrgas επεκτείνει περαιτέρω τις παραγωγικές της δραστηριότητες προκειμένου να συνεχίσει να εγγυάται ασφάλεια του εφοδιασμού στις αγορές. Αυτό σημαίνει επίσης περαιτέρω διαφοροποίηση των πηγών φυσικού αερίου της εταιρείας.

Μαζί με τις θυγατρικές της, η E.ON Ruhrgas δραστηριοποιείται ενεργά σε όλα τα στάδια της αλυσίδας αξίας της ευρωπαϊκής αγοράς φυσικού αερίου. Η Open Grid Europe διαδραματίζει πρωτοπόρο ρόλο στην ευρωπαϊκή αγορά φυσικού αερίου. Η θυγατρική E.ON Ruhrgas παρέχει διαφανείς και φιλικές προς τον πελάτη υπηρεσίες μεταφοράς φυσικού αερίου, προσφέροντας στους πελάτες τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις ποσότητες που έχουν ζητήσει.

Η E.ON Gas Storage διαθέτει τεχνογνωσία για ολόκληρη την τεχνική και εμπορική διαδικασία ανάπτυξης, την κατασκευή, τη λειτουργία και την προώθηση των υπόγειων εγκαταστάσεων αποθήκευσης φυσικού αερίου. Οι εγκαταστάσεις αποθήκευσης φυσικού αερίου που ανήκουν και μισθώνονται από την E.ON Gas Storage έχουν προς το παρόν ενεργή δυναμικότητα αποθήκευσης φυσικού αερίου της τάξης των επτά δις. κυβικών μέτρων. Συνυπολογίζοντας τις θυγατρικές της εταιρείες στην Ουγγαρία και τη Μεγάλη Βρετανία, η εταιρεία έχει ενεργή δυναμικότητα αποθήκευσης φυσικού αερίου που ξεπερνά τα έντεκα δις. κυβικά μέτρα σε ολόκληρη την Ευρώπη. Η εταιρεία συγκαταλέγεται μεταξύ των τριών μεγαλύτερων ιδιοκτητών εγκαταστάσεων αποθήκευσης φυσικού αερίου στην Ευρώπη.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την εταιρεία E.ON Ruhrgas επισκεφθείτε τον ιστότοπο www.eon-ruhrgas.com

Στο μετοχικό κεφάλαιο του έργου Trans Adriatic Pipeline συμμετέχουν η EGL με μερίδιο 42,5%, η Statoil με μερίδιο 42,5% και η E.ON Ruhrgas με μερίδιο 15%

Η E.ON είναι η μεγαλύτερη ιδιωτική εταιρεία κοινής ωφελείας στην Ευρώπη. Εφοδιάζει τις αγορές με 53 δις. κυβικά μέτρα φυσικού αερίου ετησίως

Το σύστημα εφοδιασμού της εταιρείας αποτελείται από αγωγούς φυσικού αερίου μήκους 11.600 χλμ

Μάθετε περισσότερα

Εάν επιθυμείτε να μάθετε περισσότερα σχετικά με τον προτεινόμενο αγωγό, τα οφέλη ή οποιαδήποτε πτυχή του έργου TAP, επικοινωνήστε με κάποιο μέλος της ομάδας μας στα παρακάτω στοιχεία.

Trans Adriatic Pipeline AG

Lindenstrasse 2
6340 Baar
Switzerland

Τηλέφωνο: +41 41 747 3400
Φαξ: +41 41 747 3401
Email: enquiries@tap-ag.com

http://twitter.com/tap_pipeline
www.trans-adriatic-pipeline.com

